

REGULAMIN UCZESTNICTWA W PROJEKCIE
„Każdy może odkryć kodowanie”

§ 1. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Regulamin określa zasady uczestnictwa w projekcie „Każdy może odkryć kodowanie”.
2. Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014 – 2020.
3. Liderem projektu jest DC Edukacja Sp. z o.o., ul. Szymanowskiego 2, 80-280 Gdańsk.
4. Partnerem projektu jest Sam Labs Ltd., 25A Lime Wharf, Vyner Street, E2 9DG London.

§ 2. DEFINICJE

Określenia użyte w niniejszym regulaminie, zwanym dalej „Regulaminem”, oznaczają:

1. Projekt – Projekt „Każdy może odkryć kodowanie” o numerze POWR.04.03.00-00-0012/18 realizowany przez DC Edukacja Sp. z o.o. w partnerstwie z Sam Labs Ltd., współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działania 4.3 Współpraca ponadnarodowa.
2. DC Edukacja – DC Edukacja Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Gdańsku, 80-280 Gdańsk, ul. Karola Szymanowskiego 2, wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku, VII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem 0000082940, NIP: 5851000020, REGON: 190399322.
3. Sam Labs – Sam Labs Limited, 25A Lime Wharf, Vyner Street, E2 9DG London, VAT No.: GB471991158, Company Registration No.: 09007359.
4. Instytucja Pośrednicząca – Centrum Projektów Europejskich, ul. Domaniewska 39a, 02-672 Warszawa.
5. EFS – Europejski Fundusz Społeczny.
6. PO WER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020.
7. Lider Projektu – DC Edukacja.
8. Partner Projektu – Sam Labs.
9. Kandydat/ka – Nauczyciel/ka i/lub Uczeń/ennica aplikujący/a do udziału w Projekcie zainteresowany/a podniesieniem kompetencji cyfrowych poprzez udział w działaniach przewidzianych do realizacji w ramach Projektu.
10. Uczestnik/czka – osoba spełniająca warunki uczestnictwa i zakwalifikowana do udziału w Projekcie.
11. Szkoła – publiczna szkoła podstawowa.
12. ODN – Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli.
13. Web-Tool – platforma e-learningowa Projektu.
14. Biuro Projektu – biuro Projektu prowadzone w siedzibie DC Edukacja.
15. Zespół Projektu – personel Projektu zaangażowany w realizację Projektu.
16. Program nauczania – program nauczania z zakresu programowania wypracowany we współpracy z Partnerem Projektu.
17. Program certyfikacji – program certyfikacji z zakresu programowania wypracowany we współpracy z Partnerem Projektu.
18. E-book – e-podręcznik z zakresu programowania wypracowany we współpracy z Partnerem Projektu.
19. Rekomendacje i Instrukcje – rekomendacje i instrukcje wypracowane we współpracy z Partnerem Projektu.
20. Egzamin – egzamin certyfikacyjny przeprowadzony w ramach Projektu.

21. Jedna godzina dydaktyczna – 45 minut zegarowych.

§ 3. INFORMACJE O PROJEKCIE

1. Projekt realizowany jest w terminie od 1 grudnia 2018 roku do 30 listopada 2021 roku.
2. Obszar realizacji Projektu obejmuje całą Polskę.
3. Celem głównym Projektu jest podniesienie umiejętności i kompetencji Nauczycieli/ek czynnych zawodowo poprzez wdrożenie w 2 ODN oraz 40 szkołach nowego rozwiązania edukacyjnego wypracowanego z udziałem Partnera Projektu w postaci Programu nauczania i Programu certyfikacji.
4. W ramach Projektu przewidziano następujące działania:
 - a) Warsztaty wyjazdowe dla Zespołu Projektu do siedziby Partnera Projektu,
 - b) Opracowanie Programu nauczania i Programu certyfikacji,
 - c) Warsztaty stacjonarne dla Nauczycieli/ek, których celem będzie wypracowanie Programu nauczania i Programu certyfikacji oraz przygotowanie do realizacji zajęć pozalekcyjnych w Szkołach,
 - d) Zajęcia pozalekcyjne dla Uczniów/ennic w zakresie programowania,
 - e) Realizacja Egzaminów certyfikacyjnych z zakresu programowania dla Nauczycieli/ek,
 - f) Szkolenia personelu 2 ODN przygotowujące do zajęć z Nauczycielami/kami,
 - g) Wyposażenie 2 ODN w pracownię mobilne,
 - h) Wykonanie i utrzymanie Web-Tool,
 - i) Opracowanie e-podręcznika z zakresu programowania,
 - j) Opracowanie Rekomendacji i Instrukcji w celu zapewnienia skutecznej trwałości stosowania wypracowanych Programów oraz ułatwienia ich wdrażania w Szkołach.
5. Warsztaty wyjazdowe dla Zespołu Projektu do siedziby Partnera Projektu realizowane w ramach Projektu odbywają się w trybie dziennym (w dni robocze, w godzinach pracy) i/lub trybie weekendowym (soboty i niedziele).
6. Warsztaty stacjonarne dla Nauczycieli/ek realizowane w ramach Projektu odbywają się w siedzibie Biura Projektu. Projekt nie przewiduje pokrycia kosztów związanych z dojazdem Nauczycieli/ek do miejsca warsztatów oraz kosztów noclegów. Za udział w warsztatach Nauczycielom/kom nie przysługuje zwrot diet.
7. Zajęcia pozalekcyjne dla Uczniów/ennic realizowane w ramach Projektu odbywają się w trybie ustalonym z daną Szkołą, np. w trybie popołudniowym, po lekcjach i/lub w trybie weekendowym – na podstawie Harmonogramu zaakceptowanego przez DC Edukacja.
8. Szkolenia personelu 2 ODN realizowane w ramach Projektu odbywają się stacjonarnie w siedzibie Biura Projektu. Projekt nie przewiduje pokrycia kosztów związanych z dojazdem do miejsca szkolenia oraz kosztów noclegu. Za udział w szkoleniu nie przysługuje zwrot diet.
9. Szczegółowe informacje o Projekcie, treść niniejszego Regulaminu, wzory dokumentów zgłoszeniowych, program warsztatów i szkoleń oraz terminy ich realizacji dostępne są w Biurze Projektu lub na stronie internetowej Projektu.

§ 4. WARUNKI UCZESTNICTWA

1. Do Projektu może przystąpić publiczna Szkoła, która w dniu przystąpienia do Projektu spełnia łącznie następujące kryteria rekrutacyjne:
 - a) znajduje się w Polsce na terenie wiejskim lub miejskim,
 - b) szkoła jest szkołą podstawową,
 - c) dysponuje pracownią urządzeń mobilnych np. tabletów w ilości min. 1 szt. na 2 Uczniów/ennice w grupie uczniowskiej.
2. Do Projektu może przystąpić Nauczyciel/ka, który/a w dniu przystąpienia do Projektu spełnia łącznie następujące kryteria rekrutacyjne:

- a) płci – wsparciem objętych zostanie 69 Kobiety i 11 Mężczyzn (pierwszeństwo będą miały Kobiety – kryterium premiujące 1 pkt.),
 - b) osoby pracujące w zawodzie Nauczyciela/ki edukacji wczesnoszkolnej w Szkole zakwalifikowanej do udziału w Projekcie, zatrudnione na etacie.
3. Do Projektu może przystąpić Uczeń/ennica, który/a w dniu przystąpienia do Projektu spełnia łącznie następujące kryteria rekrutacyjne:
- a) płci – wsparciem objętych zostanie 390 Kobiety i 410 Mężczyzn (pierwszeństwo będą miały Kobiety – kryterium premiujące 1 pkt.),
 - b) osoby uczące się w Szkole zakwalifikowanej do udziału w Projekcie,
 - c) uczące się w klasach II-III szkoły podstawowej.
4. Do Projektu może przystąpić ODN, który w dniu przystąpienia do Projektu spełnia łącznie następujące kryteria rekrutacyjne:
- a) znajduje się w Polsce na terenie wiejskim lub miejskim,
 - b) jest placówką doskonalenia nauczycieli/ek w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 września 2016 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli/ek.
5. Zajęcia pozalekcyjne przeznaczone są dla łącznie 800 Uczniów/Uczennic, w tym 390 Kobiety oraz 410 Mężczyzn.
6. Warsztaty stacjonarne przeznaczone są dla łącznie 80 Nauczycieli/ek, w tym 69 Kobiety oraz 11 Mężczyzn.
7. Szkolenia personelu ODN przeznaczone są dla łącznie 2 osób, w tym 1 Kobiety oraz 1 Mężczyzn.
8. Egzaminacje certyfikacyjne realizowane w formie teoretycznej i praktycznej przeznaczone są dla łącznie 80 Nauczycieli/ek, w tym 69 Kobiety oraz 11 Mężczyzn.
9. Projekt skierowany jest do łącznie 882 Uczestników/czek, w tym 460 Kobiety oraz 422 Mężczyzn.
10. Projekt skierowany jest łącznie do 2 ODN oraz 40 Szkół z całej Polski. Na potrzeby testowania Programu nauczania i Programu certyfikacji zostanie przyjętych 20 Szkół. Na potrzeby wdrażania Programu nauczania i Programu certyfikacji zostanie przyjętych kolejnych 20 Szkół. Szkoły uczestniczące w etapie testowania są wykluczone z rekrutacji do etapu wdrażania Programów.
11. Podczas wszystkich zajęć pozalekcyjnych z Uczniami/ennicami zapewniona jest opieka, a zajęcia prowadzi Nauczyciele/ki posiadający/e odpowiednie kwalifikacje państwowe.
12. Lider projektu oraz Partner projektu nie zapewniają ubezpieczenia NNW Uczestników/czek projektu.
 13. Uczestnicy/czki projektu mogą podlegać dobrowolnemu ubezpieczeniu NNW na własny koszt..

§ 5. ZASADY REKRUTACJI UCZESTNIKÓW/CZEK PROJEKTU

1. Szkoła do udziału w Projekcie zgłaszana jest przez Dyrektora/kę. Nabór Szkół jest otwarty dla Szkół spełniających kryteria określone w §4. Decyduje kolejność zgłoszeń. W przypadku wyczerpania wolnych miejsc zostanie utworzona lista rezerwowa.
2. ODN do udziału w Projekcie zgłaszany jest przez Dyrektora/kę. Nabór ODN jest otwarty dla ODN spełniających kryteria określone w §4. Decyduje kolejność zgłoszeń. W przypadku wyczerpania wolnych miejsc zostanie utworzona lista rezerwowa.
3. Uczestnikiem/czką Projektu (odbiorcą wsparcia) może zostać osoba, która spełni kryteria określone w §4.
4. Nauczyciele/ki o kwalifikacjach zawodowych najbardziej zbliżonych do tematyki programowania oraz spełniający wymogi wynikające z charakterystyki grupy docelowej są wybierani/e przez Dyrektora/kę Szkoły biorącej udział w Projekcie. Nabór Nauczycieli/ek jest zamknięty dla osób spełniających kryteria określone w §4. Pierwszeństwo będą miały Kobiety.
5. Personel ODN wybierany jest przez Dyrektora/kę ODN biorącego udział w Projekcie. Nabór personelu ODN jest zamknięty dla osób spełniających kryteria określone w §4.

6. Uczniowie/Uczennice w każdej Szkole zostaną zrekrutowani/e przez Opiekuna/kę Grupy – Nauczyciel/kę wyznaczonego/ną przez Dyrektora/kę Szkoły. Pierwszeństwo będą miały Dziewczęta. Decyduje kolejność zgłoszeń. W przypadku wyczerpania wolnych miejsc zostanie utworzona lista rezerwowa.
7. Procedura rekrutacyjna Szkół składa się z następujących etapów:
 - a) zapoznanie się z niniejszym Regulaminem,
 - b) wypełnienie przez Dyrektora/kę „Zgłoszenia udziału Szkoły w Projekcie”, w tym Oświadczenia o wyrażeniu zgody na przetwarzaniu danych osobowych,
 - c) wypełnienie i podpisanie przez 2 Nauczycieli/ki „Zgłoszenia udziału Nauczyciela/ki w Projekcie”, w tym Oświadczenia o wyrażeniu zgody na przetwarzaniu danych osobowych,
 - d) dostarczenie wypełnionych i podpisanych oryginałów ww. dokumentów do Biura Projektu,
 - e) weryfikacja przez Organizatorów dokumentów złożonych przez Szkołę oraz Kandydatów/ki pod kątem spełnienia kryteriów zawartych w §4 niniejszego Regulaminu,
 - f) kwalifikacja Szkoły oraz Kandydatów/ek do udziału w Projekcie,
 - g) wypełnienie i podpisanie przez Uczestnika/czkę „Deklaracji udziału w Projekcie”, „Formularza gromadzenia danych do systemu SL2014” oraz „Oświadczenia o zgodzie na przetwarzanie danych osobowych”,
 - h) Szkoły, które ze względu na ograniczoną liczbę miejsc nie będą mogły uczestniczyć w Projekcie, zostaną wpisane na listę rezerwową.
8. Procedura rekrutacyjna ODN składa się z następujących etapów:
 - a) zapoznanie się z niniejszym Regulaminem,
 - b) wypełnienie przez Dyrektora/kę „Zgłoszenia udziału ODN w Projekcie”, w tym Oświadczenia o wyrażeniu zgody na przetwarzaniu danych osobowych,
 - c) wypełnienie i podpisanie przez 1 osobę „Zgłoszenia udziału personelu ODN w Projekcie”, w tym Oświadczenia o wyrażeniu zgody na przetwarzaniu danych osobowych,
 - d) dostarczenie wypełnionych i podpisanych oryginałów ww. dokumentów do Biura Projektu,
 - e) weryfikacja przez Organizatorów dokumentów złożonych przez Szkołę oraz Kandydatów/ki pod kątem spełnienia kryteriów zawartych w §4 niniejszego Regulaminu,
 - f) kwalifikacja Szkoły oraz Kandydatów/ek do udziału w Projekcie,
 - g) wypełnienie i podpisanie przez Uczestnika/czkę „Deklaracji udziału w Projekcie”, „Formularza gromadzenia danych do systemu SL2014” oraz „Oświadczenia o zgodzie na przetwarzanie danych osobowych”,
 - h) ODN które ze względu na ograniczoną liczbę miejsc nie będą mogły uczestniczyć w Projekcie, zostaną wpisane na listę rezerwową.
9. Procedura rekrutacyjna Uczniów/Uczennic składa się z następujących etapów:
 - a) zapoznanie się z niniejszym Regulaminem,
 - b) wypełnienie i podpisanie przez Rodzica lub Opiekuna Prawnego „Zgłoszenia udziału Ucznia/Uczennicy w Projekcie”, w tym Oświadczenia o wyrażeniu zgody na przetwarzaniu danych osobowych,
 - c) dostarczenie wypełnionych i podpisanych oryginałów ww. dokumentów do Biura Projektu,
 - d) weryfikacja przez Organizatorów dokumentów złożonych przez Kandydatów/Kandydatki pod kątem spełnienia kryteriów zawartych w §4 niniejszego Regulaminu,
 - e) kwalifikacja Kandydatów/ek do udziału w Projekcie,
 - f) wypełnienie i podpisanie przez Rodzica lub Opiekuna Prawnego „Deklaracji udziału w Projekcie”, „Formularza gromadzenia danych do systemu SL2014” oraz „Oświadczenia o zgodzie na przetwarzanie danych osobowych”,
 - g) osoby, które ze względu na ograniczoną liczbę miejsc nie będą mogły uczestniczyć w Projekcie, zostaną wpisane na listę rezerwową.
10. Kryteria rekrutacyjne:
 - a) formalne – 1 punkt spełnia, 0 punktów nie spełnia;

- b) płci (Kobiety/Dziewczęta) – 1 punkt spełnia, 0 punktów nie spełnia (z zastrzeżeniem osiągnięcia wymogów zawartych w § 4 pkt. 5-9);
- c) premiujące Szkoły – 1 punkt spełnia, 0 punktów nie spełnia dla Szkoły wykorzystującej pomoce dydaktyczne otrzymane przez Szkołę podczas realizacji wcześniejszych Projektów Europejskiego Funduszu Społecznego.
11. Kandydaci/teki, którzy/re nie złożą wszystkich prawidłowo wypełnionych dokumentów, nie zostaną zakwalifikowani do udziału w Projekcie.
 12. W przypadku rezygnacji lub skreślenia uczestnika Projektu, udział w Projekcie proponowany jest kolejnej osobie z listy rezerwowej
 13. Organizatorzy zawiadomią niezwłocznie Kandydatów/ki o zakwalifikowaniu ich do udziału w Projekcie, umieszczeniu na liście rezerwowej albo o niezakwalifikowaniu ich do udziału w Projekcie.
 14. Dokumenty złożone w Biurze Projektu przez Kandydatów/ki oraz Uczestników/czki nie podlegają zwrotowi.
 15. Za rekrutację odpowiedzialny/na jest Koordynator/ka Projektu.

§ 6. PRAWA I OBOWIĄZKI UCZESTNIKA/ UCZESTNICZKI PROJEKTU

1. Uczestnik/Uczestniczka Projektu ma prawo do udziału w nieodpłatnych formach wsparcia przewidzianych w ramach Projektu, z zastrzeżeniem postanowień ust. 5-6.
2. Organizatorzy zapewnią Nauczycielom/kom biorącym udział w Projekcie bezpłatnie, z zastrzeżeniem postanowień ust. 5-6:
 - a) udział w Warsztatach stacjonarnych w wymiarze 80 godzin dydaktycznych,
 - b) materiały szkoleniowe do pobrania na Web-Tool,
 - c) zaświadczenia ukończenia Warsztatów stacjonarnych,
 - d) catering w trakcie Warsztatów stacjonarnych,
 - e) możliwość udziału w ramach Projektu w Egzaminach certyfikacyjnych.
3. Nauczyciel/ka zobowiązuje się do:
 - a) uczestniczenia i ukończenia warsztatów stacjonarnych,
 - b) w przypadku Opiekuna/ki Grupy Uczniowskiej – zrekrutowania do udziału w Projekcie grupy minimum 10 Uczniów/Uczennic,
 - c) w przypadku Opiekuna/ki Grupy Uczniowskiej – realizacji zajęć pozalekcyjnych z Uczniami/Uczennicami zakwalifikowanymi do udziału w Projekcie, w wymiarze 30 godzin oraz prac nad przygotowaniem multimedialnego filmu edukacyjnego w wymiarze 26 godzin.
 - d) przystąpienia do egzaminów certyfikacyjnych.
4. Organizatorzy zapewnią Uczniom/Uczennicom biorącym udział w Projekcie bezpłatnie, z zastrzeżeniem postanowień ust. 5-6:
 - a) udział w stacjonarnych Zajęciach pozalekcyjnych w wymiarze 30 godzin dydaktycznych,
 - b) materiały szkoleniowe do pobrania na Web-Tool,
 - c) zaświadczenia ukończenia Zajęć pozalekcyjnych.
5. Uczestnik/Uczestniczka po zakwalifikowaniu do Projektu, zobowiązany/na jest do:
 - a) dostarczenia do Biura Projektu dokumentów, o których mowa w §5 niniejszego Regulaminu najpóźniej na 10 dni roboczych przed rozpoczęciem Warsztatów/Zajęć,
 - b) uczestniczenia w min. 80% czasu trwania Warsztatów/Zajęć, z zastrzeżeniem zdarzeń losowych,
 - c) regularnego, punktualnego i aktywnego uczestniczenia w Warsztatach/Zajęciach oraz kulturalnego zachowania,
 - d) potwierdzania obecności poprzez złożenie podpisu na liście obecności (jeśli dotyczy),
 - e) wypełniania wszystkich dokumentów w Projekcie w trakcie jego trwania oraz po zakończeniu udziału zgodnie z prawdą,

- f) natychmiastowego poinformowania Organizatorów o wszelkich zmianach w danych zawartych w jakichkolwiek dokumentach Uczestnika/czki związanych z jego udziałem w Projekcie,
 - g) złożenia w Biurze Projektu innych dokumentów i wyjaśnień na żądanie Organizatorów,
 - h) udzielania informacji związanych z uczestnictwem w Projekcie instytucjom zaangażowanym we wdrażanie i kontrolę realizacji Projektu oraz PO WER.
6. W przypadku niewywiązania się z obowiązków wskazanych w §6 ust. 5 Regulaminu przez Uczestnika/czkę z przyczyn innych niż losowe (choroba itp.), na skutek którego organizator poniósł koszty związane z uczestnictwem tej osoby w Projekcie, może on ubiegać się od Uczestnika/czki zapłaty kary umownej w wysokości sankcji finansowych nałożonych na organizatora przez organ kontrolny, związanych z niekwalifikowanym w Projekcie udziałem Uczestnika/czki z jego/jej winy.
7. Organizator zastrzega sobie prawo do dochodzenia odszkodowania przewyższającego karę umowną, o której mowa w ust. 6 w przypadku nałożenia na niego kar finansowych w jakikolwiek sposób związanych z przyczynami, o których mowa w ust. 6.

§ 7. REZYGNACJA Z UDZIAŁU W PROJEKCIE

1. Uczestnik/czka Projektu zobowiązany/a jest zgłosić swoją rezygnację z udziału w Projekcie nie później niż na 10 dni roboczych przed planowanym terminem rozpoczęcia Warsztatów/Zajęć. W przypadku niewywiązania się z tego warunku i rezygnacji Uczestnika/czki z udziału w Projekcie Uczestnik/czka zobowiązany jest do zapłaty kary umownej i/lub odszkodowania, o których mowa w §6 ust. 6-7, chyba, że rezygnacja nastąpiła z przyczyn niezawinionych przez Uczestnika/czkę, tj. przyczyn losowych.
2. Organizator zastrzega sobie prawo do skreślenia Uczestnika/czki z listy Uczestników/czek Projektu w przypadku:
 - a) naruszenia swoich obowiązków wymienionych w niniejszym Regulaminie w §6,
 - b) złożenia w Szkole pisemnego oświadczenia o rezygnacji z uczestnictwa w Projekcie wraz z uzasadnieniem,
 - c) przerwania nauki (w przypadku uczniów/ennic) lub rozwiązania stosunku pracy (w przypadku pracowników szkoły),
 - d) nieobecności w danej formie wsparcia przekraczających 20% godzin zajęć przewidzianych w Projekcie,
 - e) bądź zaistnienia jakiegokolwiek sytuacji, o których mowa w §6 ust. 6.
3. Osoba skreślona wypełnia ankietę i dokumenty niezbędne do monitoringu i ewaluacji Projektu.
4. W sytuacjach określonych w ust. 1 i 2 na miejsce Uczestnika/czki zostanie przyjęty/a Kandydat/ka umieszczony/a na liście rezerwowej, w kolejności umieszczenia na liście rezerwowej.

§ 8. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Podpisanie „Formularza zgłoszeniowego do Projektu” jest równoznaczne z akceptacją niniejszego Regulaminu.
2. Regulamin obowiązuje przez cały okres trwania Projektu.
3. Organizator zastrzega sobie możliwość wprowadzania zmian w Regulaminie.
4. Wszelkie zmiany w Regulaminie wprowadzane będą w formie pisemnej oraz publikowane na stronie internetowej Projektu pod adresem <https://4pwp.otwartaszkola.edu.pl>. Wszyscy Uczestnicy Projektu zostaną dodatkowo powiadomieni przez Lidera Projektu poprzez przesłanie na adres poczty elektronicznej, wskazany przez nich w Zgłoszeniu udziału w Projekcie, informacji o zmianie Regulaminu zawierającej zestawienie zmian Regulaminu.
5. W przypadku braku akceptacji zmian w Regulaminie dotyczących warunków uczestnictwa, Uczestnik/czka ma prawo rezygnacji z uczestnictwa w Projekcie.
6. W sprawach nieuregulowanych niniejszym Regulaminem decyzje podejmuje Organizator.
7. Zobowiązania Uczestników/czek względem Organizatora wynikające z udziału w Projekcie przedawniają się z upływem lat 3 od dnia ich powstania.